

ทางเลือกทางการศึกษาภายใต้สภาวะปกติใหม่: บ้านเรียน (Home School)*

LEARNING ALTERNATIVES UNDER NEW NORMAL SITUATION: HOME SCHOOL

พงษ์มนัส ดีอด

Pongmanut Deeod

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

E-mail: pongmanut.dee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนหรือตอบสนองต่อพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อ Corona Virus Disease: COVID - 19 การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยจะเห็นจากหน้าข่าวโทรทัศน์หรือสื่อสังคมออนไลน์ โรงเรียนของรัฐ สถาบันการศึกษาจะต้องหยุดทำการเรียนการสอนอันเนื่องจากเชื้อไวรัสโควิด - 19 สามารถแพร่กระจายหรือติดต่อได้ทางระบบทางเดินหายใจ เพียงไอ จามหรือพูด ละอองเหล่านี้สามารถติดไปยังผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดไม่ให้ขยายวงกว้างมาก และเป็นการลดอัตราการติดเชื้อไวรัสทาง World Health Organization (WHO) จึงได้มีการณรงค์ให้ประชาชนรักษาระยะห่างระหว่างบุคคลอื่นและทำความสะอาดมืออย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงด้วยแอลกอฮอล์หรือด้วยสบู่ เป็นต้น

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 จึงส่งผลให้เกิดสภาวะปกติใหม่ภายใต้ระบบการศึกษาล่าช้าคือ ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติเหมือนที่เคยปฏิบัติเนื่องจากหากมีการจัดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มเพิ่มโอกาสการแพร่ระบาดและเพิ่มโอกาสการติดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือแบบบ้านเรียน (Home School) ในประเทศไทยมีการรับรองโดยรัฐธรรมนูญให้สามารถจัดตั้งได้ อีกทั้งถือได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อการลดอัตราการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 เพราะครอบครัวสามารถจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของ

* Received 27 June 2020; Revised 20 September 2020; Accepted 15 October 2020

ตนเอง และเป็นสามารถส่งเสริมทักษะความต้องการของบุตรให้ตรงตามปัจเจกบุคคล ที่ถือว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันทรงคุณค่าและปลอดภัย

คำสำคัญ: โควิด -19, การศึกษา, บ้านเรียน, สภาวะปกติใหม่

Abstract

The purpose of this academic article is to study learning management for students or to response for student's development during the spread of Corona Virus Disease: COVID - 19 which highly impacts on education system. Many government schools and private schools, whether they are in Thailand, the USA, China and so on that are facing with the virus, it is obviously that COVID - 19 disease can spread and be infected by respiration system. Only coughing, sniffing or speaking can induce the particles of viruses to be infected by another who stays close to. Therefore, in order to protect this spreading and reduce the infection rate, World Health Organization (WHO) has created a campaign for people to keep at least 1-meter distance from another, and always thoroughly wash their hands by alcohol or soap, etc.

Due to the spreading of Corona Virus Disease: COVID - 19, the new normal situation has been created under the education system. In other words, students cannot come to school to study as usual because if there is a class in any institution, it will be considered as people grouping which increases the opportunity for the virus spreading and infection. Hence, the home school education format in Thailand, which is certified by the constitution, can be created. Moreover, it is the education format that is beneficial to reduce the rate of COVID - 19 spreading because families can prepare lessons for their children and can support the skills required of their children to match with individuals. This is considered to be a way for human resource development which is valuable and safe.

Keywords: COVID - 19, Education, Home School, New Normal

บทนำ

New Normal: สภาวะปกติใหม่หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ ถือได้ว่าเป็นคำศัพท์ที่ได้ยินในช่วงของการเกิด การแพร่ระบาด Corona Virus Disease: COVID - 19 หรือ โควิด -19 โดย

คำว่า “สภาวะปกติใหม่” หมายถึง รูปแบบของการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม เนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจึงส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตจากปกติเปลี่ยนแปลงไป (ราชบัณฑิตยสภา, 2563) ทั้งนี้การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตที่ของประชากรโลกเป็นอย่างมากอีกทั้งที่ทำให้วิถีทางการดำเนินชีวิตจะต้องเปลี่ยนไป โดยโรคระบาดดังกล่าวมีลักษณะอาการคล้ายกับโรคติดต่อทางระบบทางเดินหายใจ กล่าวคือลักษณะอาการไข้หวัดธรรมดาจนถึงอาการรุนแรงกว่า อย่างเช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ทั้งนี้เชื้อไวรัสที่ค้นพบล่าสุดที่มีลักษณะอาการรุนแรงจน (World Health Organization, 2020) ทำให้วิถีการดำเนินของมนุษย์มีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ในประเทศไทยมีการประกาศจากหน่วยงานของรัฐบาลให้ประชาชนทำงานจากที่บ้าน (Work for home) ให้มีการหยุดทำการเรียนการสอน ขอความร่วมมือประชาชนงดการรวมกลุ่มและให้ประชาชนทุกคนสวมหน้ากากอนามัยก่อนออกจากบ้าน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นมาตรการเพื่อลดการแพร่เชื้อไวรัส (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ถือได้ว่าเป็นการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างและส่งผลกระทบต่อทั่วโลก โดยการระบาดครั้งแรกเกิดขึ้นที่ตลาดค้าสัตว์ป่าในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนในเดือนธันวาคมปี 2019 (Thai PBS News, 2563) ยังได้ระบาดใหญ่ไปทั่วโลก ส่งผลกระทบด้านลบแก่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และด้านการศึกษาเป็นจำนวนมากทั่วโลก มีการรายงานจำนวนจำนวนผู้ติดเชื้อทั่วโลกแล้วทั้งสิ้นจำนวน 18,354,342 ราย เสียชีวิตแล้วจำนวน 696,147 ราย ถ้าย้อนกลับมาดูในประเทศไทยพบว่าข้อมูลปัจจุบัน (5 สิงหาคม 2563) พบผู้ป่วยยืนยันแล้ว 3,328 คน เสียชีวิตแล้ว 58 ราย รักษาหายดีแล้วจำนวน 3,144 คน (World Health Organization Thailand, 2020) จำนวนผู้ติดเชื้อดังกล่าวมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ (World Health Organization, 2020)

เนื่องจากขณะนี้ยังไม่สามารถมีประเทศใดที่สามารถมียาหรือวัคซีนที่สามารถป้องกันเชื้อไวรัสดังกล่าวได้อันเนื่องมาจากเป็นโรคอุบัติใหม่ โดยการรักษายังอยู่ภายใต้การตรวจสอบและจะได้รับการทดสอบในการวิจัยทางคลินิกเท่านั้น (World Health Organization, 2020) อนามัยโลกจึงได้ประกาศโรคดังกล่าวเป็นโรคติดต่อร้ายแรง และแนะนำให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อเป็นการลดการติดต่อโดยมีวิธีการป้องกันดังนี้ จากการแพร่ระบาดดังกล่าวทำให้ประชาชนส่งผลให้ประชาชนหยุด 1) ประกาศแนะนำวิธีป้องกันตนเองและผู้อื่นจากการแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยได้เสนอแนะทำความสะอาดมืออย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงด้วยแอลกอฮอล์หรือด้วยสบู่ 2) รักษาระยะห่างระหว่างกับบุคคลอื่นอย่างน้อย 1 เมตร เนื่องจากกว่าหากเกิดมีบุคคลที่ไอหรือจามอาจทำให้มีไวรัสเข้าทางจมูกหรือปากได้ 3) หลีกเลี่ยงการไปสถานที่แออัด 4) หลีกเลี่ยงการสัมผัสตา จมูกและปากเนื่องจากกว่าในมือของเราอาจทำให้มีเชื้อไวรัสบนอยู่ใน

มือทำให้เราสามารถติดทางไวรัสได้ 5) หากมีอาการไอและหายใจลำบากให้รีบพบแพทย์และปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ 6) ติดตามคำแนะนำจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เช่น WHO หรือหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขเพื่อทำให้สามารถป้องกันตนเองได้ทันที

ส่วนมาตรการป้องกันประเทศไทยรัฐบาลได้มีการออกกฎหมายบังคับให้ประชาชนงดการทำกิจกรรมในที่ชุมชน และงดการเดินทางระหว่างประเทศเพื่อเป็นการยับยั้งการแพร่เชื้อไวรัสอันเนื่องมาจากการติดต่อทางละอองจากระบบทางเดินหายใจของผู้ป่วยเมื่อผู้ป่วยไอหรือมีอาการอื่น ที่ทำให้สามารถเกิดการติดต่อได้อย่างง่าย ทำให้ภาครัฐหรือหน่วยงานราชการจึงต้องหาแนวทางในการป้องกันไม่มีการแพร่ระบาดเกิดขึ้น (World Health Organization Thailand, 2020) อีกประชาชนในประเทศเกิดความวิตกกังวลต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส เช่น จากการศึกษาของ อติพล อธิวิวัฒน์ ได้ทำการศึกษาถึง ความกังวลของคนไทย โดยพบว่าคนไทยมีความกังวลต่อสถานการณ์โควิด - 19 ในเรื่อง การแพร่ระบาดของโควิด - 19 สูงถึง 92% เป็นอันดับหนึ่ง และรองลงมา สถานการณ์เศรษฐกิจ 85% และอันดับสาม ความไม่ปลอดภัยในชีวิต/สถานการณ์ทางการเมือง 40% เห็นได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ถือได้ว่าเป็นที่วิตกกังวลของคนไทยเป็นอย่างมากในขณะเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส (อติพล อธิวิวัฒน์, 2563)

อนึ่งผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าประชาชนกังวลต่อการแพร่ระบาดของโควิด - 19 อันเนื่องมาจากการทำให้การดำเนินชีวิตของทั้งตนเองและครอบครัวต้องเปลี่ยนแปลงไป โดยส่งผลกระทบต่อด้านการศึกษาเนื่องจากการกระทำที่ถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มกันทางสังคมส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวได้ง่าย ส่งผลให้ทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศไทย สหรัฐอเมริกา จีน ได้มีการสั่งให้สถานศึกษาหยุดทำการเรียนการสอนถือได้ว่าเป็นการลดการแพร่เชื้อ ดังนั้นส่งผลให้นักเรียนและผู้ปกครองหยุดอาศัยอยู่ที่บ้านเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคมแต่อย่างไรก็ตามมีการศึกษาวิจัยหลายชิ้นที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการที่ให้นักเรียนปิดหรือเว้นว่างเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพัฒนาการของเด็กนักเรียน ทำให้เด็กนักเรียนขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน (Fives, H. et al., 2013); (Alston, G. L. et al, 2016) อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือบ้านเรียน (Home School) โดยถือได้ว่าเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้เป็นอย่างดีหากมีการส่งเสริมและมีลักษณะการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้มีพัฒนาการของเด็กนักเรียนตามความต้องการและไม่เป็นการละเว้นการศึกษาที่เนื่องผลกระทบของโควิด - 19 (Alston-Abel & Berninger 2018; Romanowski, 2001) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก

ไวรัสโควิด-19 ผลกระทบต่อทางการศึกษา

การศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ อีกทั้งหากประเทศให้ก็ตามได้พัฒนาทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลย่อมส่งผลให้ประเทศมีเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีผลดีตามไปด้วย (Liu, Y. et al, 2007) โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกิดโยชนสูงสุดจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำอยู่เสมอเสมอ (Agarwal, S. et al, 2017) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งสามารถติดต่อได้ทางระบบทางเดินหายใจ ทำให้สถานศึกษาทั่วโลกต้องหยุดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สำหรับในประเทศไทยนั้นผลกระทบจากการศึกษาโดยจะเห็นได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนนักศึกษา ที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 วรรคหนึ่ง (4) ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยปีการศึกษาการเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. 2549 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 จึงให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันพุธที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป จนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการประกาศในครั้งนี้ครั้งแรกของกระทรวงศึกษาธิการนี้ได้ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้นำเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 เพื่อหารือต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เสนอการเตรียมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการเปิดภาคเรียนปีการศึกษา 2563 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) โดยให้โรงเรียนจัดทำแนวทางในการสอนของตนเองในสังกัด สพฐ. เพื่อจะได้ดำเนินการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค อีกทั้งให้มีการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนในการรองรับนักเรียน โดยโรงเรียนร้อยละ 51.00 เป็นโรงเรียนไม่เกิน 120 คน พร้อมทั้งจัดทำแนวทางในการสอนและมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันโรงเรียนให้มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนปกติ (On - site) ที่เหลือจัดแบบผสมผสานเพื่อเป็นการลดการแพร่เชื้อไวรัส อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้วางแผนทางใช้จ่ายเงินอุดหนุนสำหรับโรงเรียนที่จัดสถานที่พักนอนให้กับนักเรียนในพื้นที่ยากลำบาก ห่างไกล ไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้พร้อมกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3 รูปแบบ ซึ่งโรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน ดังนี้ 1) การเรียนในชั้นเรียน (On - Site) 2.) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On - Air) และ 3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) กรณีโรงเรียนเลือก

จัดการเรียนผ่านโทรทัศน์ (On - Air) และ/หรือการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากที่บ้าน ซึ่งไม่ได้พักนอนที่โรงเรียน (ศธ. 360, 2563)

โดยจะเห็นได้ว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกมาตรการรองรับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ทั้งนี้จากกรณีดังกล่าวส่งผลให้การศึกษาในโรงเรียนจึงต้องหยุดชะงักลงเนื่องจากระบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นลักษณะที่เข้าข่ายของการรวมกลุ่มกันของคนกลุ่มใหญ่ จึงต้องมีมาตรการที่รัดกุมพร้อมทั้งจะต้องให้แน่ใจก่อนจึงจะสามารถเปิดทำการการศึกษาได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2563 นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศในกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเปิดเรียนของสถานศึกษาในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการและการใช้อาคารสถานที่ของส่วนราชการในสังกัดและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้มีการกำหนดกระทรวงศึกษาธิการใช้อาคารสถานที่เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ได้ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2563 โดยในระหว่างวันที่ 15-30 มิถุนายน 2563 เป็นการใช้อาคารสถานที่เพื่อเตรียมความพร้อมด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อเปิดเรียนในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2563)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส 19 ส่งผลการศึกษาเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากทำให้ระบบการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการต้องหยุดเรียนเพื่อเป็นการลดการแพร่เชื้อ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาต้องหยุดชะงักลง จากการศึกษาวิจัยเห็นได้ว่าการหยุดยาวของระบบการศึกษาทำให้เด็กขาดการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งส่งผลต่อพัฒนาการของผู้เรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 ได้มีการกำหนดให้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว โดยจะเห็นได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันไม่จำเป็นที่จะต้องศึกษาเฉพาะได้รูปแบบของโรงเรียน มีการกำหนดรับรองให้ครอบครัวสามารถที่จะจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนเองได้อีกด้วย หรือที่เรียกว่า Home School: บ้านเรียน ซึ่งถือได้ว่าส่งผลดีหลายประการต่อตัวผู้เรียนเอง

สาระัตถะของบ้านเรียน

การจัดตั้งรูปแบบการศึกษาแบบบ้านเรียน นั้นโดยได้มีการศึกษาวิจัยแล้วพบว่าสาเหตุที่ผู้ปกครองเลือกระบบการศึกษาบ้านเรียนให้บุตรของตนนั้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุที่ถือเป็นจุดอ่อนของระบบการศึกษาในโรงเรียน เช่น ในบางครั้งการเข้าศึกษาโรงเรียนในระบบทำให้บุตรของตนถูกรังแกหรือถูกกลั่นแกล้ง (Fives, H. et al., 2013) อยากให้บุตรมีการพัฒนาด้านที่บุตรตนเองมีความสนใจหรือมีความมุ่งมั่นอันเนื่องมาจากโรงเรียนที่มีการสอนหรือพัฒนา

ความสามารถเฉพาะด้านนั้นในบางครั้งอยู่ห่างไกล หรือไม่สะดวกต่อการเดิน อีกทั้งผู้ปกครองบางกลุ่มเห็นว่าการศึกษาในระบบโรงเรียนเน้นการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่เนิ่นการท่องจำมากเกินไป ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามวัยของตน (Bartholet, E, 2020) ซึ่งผู้ปกครองหลายท่านสามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบ้านเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพอันถือว่าการส่งเสริม

ด้านคุณภาพทางการศึกษาจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Ray ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโฮมสกูลในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษาที่บ้านมักจะทำคะแนนได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยในการทดสอบ SAT และ ACT ที่วิทยาลัยพิจารณาเพื่อรับเข้าเรียน (Ray, B. D, 2020) ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ปกครองในโฮมสกูลจะเคยได้รับการรับรองหรือไม่เกี่ยวข้อง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุตรหลานส่งผลการศึกษาโดย โฮมสกูล อีกทั้งโฮมสกูลยังส่งผลดีในด้านสำเร็จด้านวิชาการมากกว่าในโรงเรียน (Bartholet, E, 2020)

อีกทั้งการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนยังผลดีในสถานะของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ในแง่ของเป็นการลดการแพร่กระจายเชื้อไวรัสอันเนื่องมาจากการเรียนแบบบ้านเรียนนั้นผู้เรียนกับผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนนั้นไม่ถือว่ามีความแออัด และสามารถเรียนได้ทุกช่วงสถานการณ์ที่แม้จะเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส - 19 อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนนั้นไม่อยู่เครือข่ายที่จะต้องให้มีการหยุดการศึกษา

บ้านเรียนจากแนวคิดสากลสู่การบัญญัติกฎหมายของประเทศไทย

บ้านเรียนถือได้ว่าไม่ใช่เรื่องการศึกษาในรูปแบบใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากรูปแบบการศึกษาจากที่บ้านเกิดขึ้นเป็นระยะเวลามากกว่า 100 ปีแล้ว อย่างไรก็ตามความนิยม ความแพร่หลายของบ้านเรียนกลับกลายมาไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากหลังสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลมีการสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียน รัฐเป็นผู้กำหนดรูปแบบการศึกษาเอง และรัฐต้องการควบคุมรูปแบบการศึกษาของประชาชน แต่อย่างไรก็ตามในปี 1970 บ้านเรียนได้เริ่มกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนบ้านเรียนความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อพัฒนาการผู้เรียนที่มีรูปแบบเฉพาะบุคคล (Ray, B. D, 2020) ส่งผลให้รูปแบบการศึกษาแบบ บ้านเรียน กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งเนื่องมาจากมีความเป็นการพัฒนาทักษะที่ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียน (Raja, C, 2012)

การจัดตั้งบ้านเรียนเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1970 เหตุจูงใจที่ถือว่าเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนา Home School ขึ้นสืบเนื่องมาจากแรงผลักดันด้วยกัน 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่เคร่งศาสนาโดยอยากมีการจัดการให้มีผู้สืบทอดศาสนามากขึ้นเพื่อเป็นการขยายให้ผู้สืบทอดทางศาสนามากยิ่งขึ้น (Guterson, D, 1993) อีกทั้งเนื่องจากเชื่อว่าโรงเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือโรงเรียนตามหน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถตอบสนอง ไม่เหมาะสม

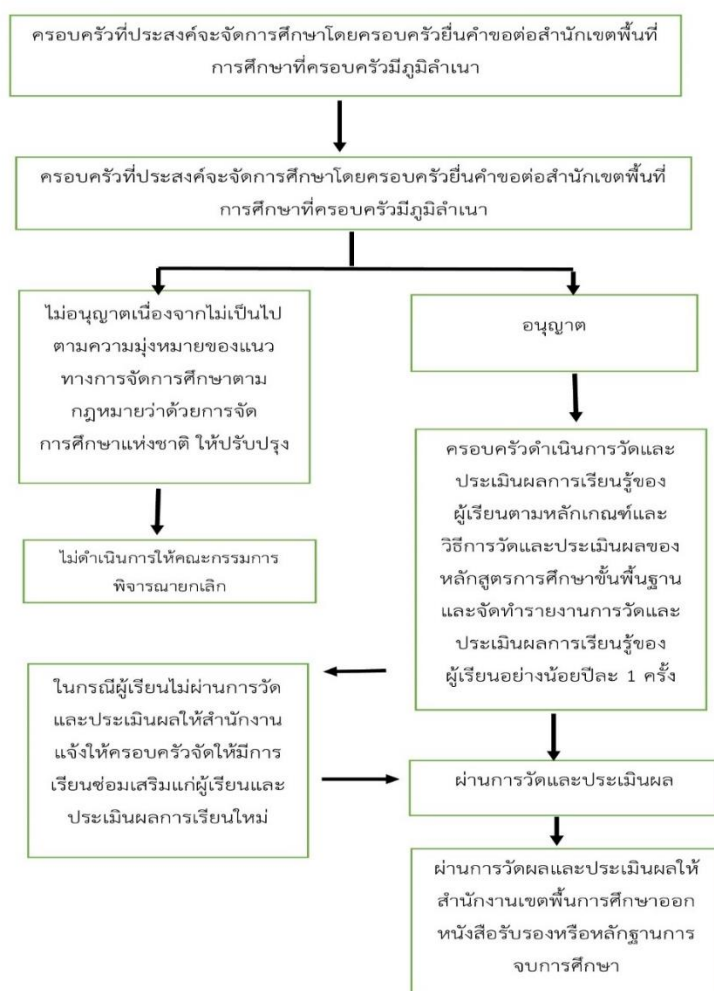
ต่อศาสนาส่งผลให้บ้านเรียนเป็นเส้นทางสู่ทางด้านวิชาการที่เหนือกว่า (Stevens, M. L, 2009) กลุ่มแรงผลักดันที่สอง การจัดตั้งบ้านเรียนถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาเป็นสิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิดที่ประชาชนทุกคนสามารถเลือก สิ่งที่ตนเองมีความถนัดหรือสิ่งที่ตนเองใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ตามความ ถนัดของตน (Murphy, J, 2013) ส่งผลให้เกิดการบัญญัติกฎหมายที่มีการกำหนดให้สิทธิแก่ ประชาชนในการจัดตั้งรูปแบบการศึกษาได้ โดยมีความมุ่งมองที่ว่า การจัดตั้งรูปแบบการศึกษา แบบบ้านเรียนถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนที่สามารถได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะตามความสามารถของตนเอง อีกทั้งเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ให้ตรงกับความต้องการ และ ความสามารถของตนเอง (Isenberg, E. J, 2007)

หากย้อนกลับที่ประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศไทย สำหรับ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวโดยครอบครัวของประเทศไทย ได้มีการกำหนดครั้งแรกใน พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 11 ได้มีการบัญญัติให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจาก การศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว อีกทั้งมาตรา 12 บัญญัติให้นอกจากนี้จาก รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 13 ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้ 1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล 2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด 3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับ ค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด เห็นได้ว่ากฎกระทรวงดังกล่าวรัฐบาลได้มีกำหนดให้ ครอบครัวสามารถจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้เอง อีกทั้ง ให้การอุดหนุนการจัดการศึกษา เช่น การสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้การอบรมการเรียนรู้การจัดการ การศึกษาโดยครอบครัว และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความช่วยเหลือการจัดตั้งหรือขออนุญาต การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษามีกฎระเบียบที่มีความชัดเจนและเห็นเป็นรูปธรรมสำหรับ การจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนมากมากยิ่งขึ้น ในวันที่ 14 กรกฎาคม 2547 รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสิทธิในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 โดยเนื้อหาภายในกฎกระทรวงดังกล่าวมีการ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของครอบครัวให้สามารถจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้

พร้อมทั้งมีการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอนการขอให้มีการจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยบ้านเรียนของประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรกหลังจากที่ขาดรูปแบบที่แน่นอนชัดเจน อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อยื่นคำขอในการจัดตั้งสถานศึกษาโดยครอบครัว และสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่รับคำขอในการจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องมีกฎหมายที่แน่นอนชัดเจนมารองรับทั้งนี้สามารถอธิบายรูปแบบและขั้นตอนการขอจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้ดังแผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการยื่นคำขอในการจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการยื่นคำขอในการจัดตั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

สรุป

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อทั้งทางด้านระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ทั้งนี้การศึกษาถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากประเทศที่มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ หรือประเทศที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้เป็นอย่างดี่อมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยในประเทศเหล่านี้ทางด้านการศึกษาก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดหรือตามศักยภาพของตน ทั้งนี้จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 แม้จะส่งผลกระทบด้านลบต่อนานาประเทศเป็นจำนวนมากทำให้การพัฒนาประเทศหยุดชะงัก อย่างไรก็ตามในความมืดมีย่อมมีแสงสว่างเพื่อส่องนำทางหาทางออกเสมอ โดยรูปแบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ได้มีเพียงแต่ศึกษาในสถานศึกษาหรือที่เรียกว่าโรงเรียนเท่านั้น ยังมีรูปแบบอื่นโดยที่เห็นเด่นได้ชัดที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ขณะนี้คือรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือแบบบ้านเรียน ที่ให้ผู้ปกครองสามารถจัดการศึกษาให้แก่บุตรหรือหลานของตนเองได้ อีกทั้งในการจัดการศึกษารูปแบบนี้ยังเอื้ออำนวยต่อสถานการณ์โรคโควิด - 19 ที่ให้ประชาชนเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อเป็นการลดการแพร่เชื้อไวรัสได้ และลดอัตราการเสียชีวิตอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค แอนด์ดีไซน์.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2563). ศธ.ออกประกาศการเปิดเรียนของสถานศึกษา และการใช้อาคารสถานที่ของส่วนราชการในสังกัดและหน่วยงานในกำกับ. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <https://moe360.blog/2020/06/15/%3%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2/>.
- ศธ.360. (2563). มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2563 จาก <https://moe360.blog/2020/06/30/กรม-รับทราบการจัดการศึก/>.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2563). ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์ "New Normal" ความปกติใหม่, ฐานวิถีชีวิตใหม่. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.amarintv.com/news/detail/30902>

- อดิพล อธิธิวัฒน์. (2563). เผยผลสำรวจสิ่งที่คนไทยกังวลมากที่สุดคือ โควิด-19' เพราะเกี่ยวข้องกับโดยตรง และไม่มั่นใจการรับมือของรัฐ. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.marketingoops.com/news/>
- Agarwal, S. et al. (2017). Innovations in human resource practices: measurement development and validation. *International Journal of Innovation Science*, 9(4), 396-416.
- Alston, G. L. et al. (2016). A 10-year study of the academic progress of students identified as low performers after their first semester of pharmacy school. *American journal of pharmaceutical education*, 80(7), 1-8.
- Bartholet, E. (2020). Homeschooling: Parent Rights Absolutism vs Child Rights to Education & Protection. *Ariz. L. Rev.*, 62(1), 19-23.
- Fives, H. et al., (2013). Resisting the status quo: The narratives of Black homeschoolers in Metro-Atlanta and Metro-DC. *Peabody Journal of Education*, 88(3), 265-283.
- Guterson, D. (1993). Family matters: Why homeschooling makes sense. In Houghton Mifflin Harcourt.
- Isenberg, E. J. (2007). What have we learned about homeschooling? *Peabody Journal of Education*, 82(2-3), 387-409.
- Liu, Y. et al. (2007). The value of human resource management for organizational performance. *Business horizons*, 50(6), 503-511.
- Murphy, J. (2013). Riding history: The organizational development of homeschooling in the US. *American Educational History Journal*, 40(1/2), 335-354.
- Raja, C. (2012). A personal journey into home learning. *Journal of Unschooling and Alternative Learning*, 6(12), 1-29.
- Ray, B. D. (2020). What is “Good” Research? A Homeschool . In *Researcher Responds to Harvard Professor’s Criticism*. *Research Methods* 101 .
- Stevens, M. L. (2009). *Kingdom of children: Culture and controversy*. In the homeschooling movement. Princeton University Press.
- Thai PBS News. (2563). รู้ภัย COVID-19. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <https://covid19.thaipbs.or.th/>

World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (COVID-2019) situation reports Section navigation. Retrieved August 3, 2020, from <https://www.who.int/emergencies/diseases/>

_____. (2020). Q&A on coronaviruses (COVID-19). Retrieved August 3, 2020, from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses#:~:text=protect>

World Health Organization Thailand. (2020). reports Section navigation in Thailand. Retrieved August 8, 2020, from https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/2020-08-05-tha-sitrep-99-covid19-th-r03.pdf?sfvrsn=2e0f7ca5_2